

- *Childish, coward, profiteer;*
- *Beautiful, heroic, creative.*

Таким чином, ми можемо сказати, що для передачі емоційності, чи експресивності на письмі, автори художніх творів можуть вдаватися до всіх можливих варіантів лише для того, щоб в подальшому читач розумів і міг собі уявити прочитану ситуацію.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вансяцкая Е. А. Роль невербальных и вербальных компонентов коммуникации в текстах, отражающих эмоциональные реакции человека, и их соотношение (на материале английского языка). Дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Иваново, 1999. 302 с.
2. Глушак Н. Особливості відтворення емотивності в романі «Таємний сад» Ф. Г. Бернетт. Актуальні питання гуманітарних наук. 2014. № 10. С. 100-104.
3. Засоби вираження емотивності, емоційності та експресивності в англійській мові. URL: <https://inyaz.bobrodobro.ru/2882>
4. Шаховский В. И. Эмоции: долингвистика, лингвистика, лингвокультурология. Москва, 2010. 128 с.
5. Adjectives: forms. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/%D0%B1%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/adj-ectives-forms>
6. Laura Moriarty The center of everything. New York, 2003. 291 с.

Яцюк Ольга

Науковий керівник – викл. Гоца Наталія

ЕМОТИВНО-ОЦІННА ЛЕКСИКА В РОМАНІ Ф. БЕРНЕТТ «ТАЄМНИЧИЙ САД»

Емоції вважаються значущим аспектом пізнання світу в житті кожної людини, активізуючи процес осмислення навколишнього середовища, формування відношення до тих чи інших предметів та явищ, а також надання їм певної об'єктивної оцінки – позитивної чи негативної. Оскільки емоції можливо висловити не лише невербальним, але й вербальним шляхом, «вони є універсальним інструментом характеристизації світу за допомогою мовних засобів» [4, с. 25].

Дослідженням особливостей художнього тексту, вивченню його мовних та лінгвостилістичних особливостей присвячено багато наукових праць, зокрема роботи Л. Бабенко, М. Брандеса, В. Кухаренко та ін. Питання емотивно-оцінних особливостей текстів досліджували В. Лагунін, В. Шаховський, М. Шорт та ін. Однак, проблематика емотивно-оцінної складової англійськомовних художніх творів залишається недостатньо вивченою.

Особливостями художньої мови є лексичне багатство, розмаїтість синтаксичних конструкцій та емоційність, а також образність, яка забезпечує повноцінне сприймання читачами художньої літератури, що досягається тоді, коли у їхній свідомості постають змальовані автором картини, взаємозв'язаний ланцюг подій, образів, компонентів твору [1, с. 123]. Взаємодія емотивності з оцінкою на сучасному етапі розвитку мовознавства набуває дедалі більшого значення, оскільки на сьогоднішній день проблема їх сутності та ролі в мові залишається суперечливою та невирішеною. Саме тому універсальність таких мовних категорій, як оцінка і емотивність, властивих кожній мові в будь-який період часу, зумовлює **актуальність роботи**. Таким чином, **метою** статті є виокремлення та аналіз емотивно-оцінної лексики у романі Ф. Бернетт «Таємничий сад». Поставленою в дослідженні метою передбачено виконання наступних **завдань**: 1) тлумачення понять оцінної та емотивної лексики крізь призму сучасних лінгвістичних розвідок; 2) виокремлення та аналіз особливостей використання емотивно-оцінних засобів у романі. **Предметом** дослідження виступає функціонування емотивно-оцінної складової в англійськомовному художньому творі. **Об'єктом** – емотивно-оцінна лексика у романі Ф. Бернетт «Таємничий сад».

Використання емотивно-оцінної лексики у романі зумовлене жанром та стилем написання автора. Основне завдання художнього стилю полягає у впливі на людську психіку, почуття, думки через зміст і форму створених авторами поетичних та прозових текстів. Художній стиль має на меті попередній вибір мовних засобів з метою створення літературних художніх творів. Саме тому у творі переважає емотивно-оцінна складова, яка забарвлює текст, зацікавлює читача та «змушує» його робити оцінку героя чи певної ситуації [3, с. 24].

Завдяки класифікації Г. Кабірової [7, с. 86], з роману ми можемо виокремити дві емотивно-оцінні групи слів, що застосовуються в аналізованому нами романі:

безпосередньо оцінні слова:

1) [...] *and her mother had been a great beauty who cared only to go to parties and amuse herself with gay people* [8].

У наведеному вище прикладі застосовано позитивну конотацію *great beauty* – *дуже жвава і вродлива жінка* [2] для опису матері головної героїні роману. Також можемо навести приклад застосування негативних конотацій у проаналізованому нами творі. Так, наприклад, описуючи головну героїню, дівчинку Мері, автор роману застосовує такі негативні конотації, як *sickly, fretful, ugly little baby*.

Слід зазначити, що у наведеному нижче прикладі автор, застосувавши опис ставлення до дівчинки *she was kept out of the way*, підкреслює негативні емоції її матері стосовно неї:

When she was a sickly, fretful, ugly little baby she was kept out of the way, and when she became a sickly, fretful, toddling thing she was kept out of the way also [8].

Ще одним прикладом застосування безпосередньо оцінних слів може слугувати конотація «*sour expression*» – «*насуплений вираз обличчя*», коли автор художнього твору аналізованого нами описує головну героїню Мері, маючи на меті передати її постійно похмурий вигляд:

She had a little thin face and a little thin body, thin light hair and a sour expression [8].

2) похідні оцінні слова:

Прикладами застосування похідних оцінних слів може слугувати негативна емотивно-оцінна конотація *panic-stricken*. У такому випадку спостерігаємо перетворення дефініції з метою виявлення оцінки: *panic + strike – panic-stricken*.

Everyone was too panic-stricken to think of a little girl no one was fond of [8].

Ще одним прикладом застосування похідного оцінного слова може слугувати лексема *horrid* (жахливий), що є синонімом слова *horrible*.

He's so cross he won't let them, and they wouldn't come if he would let them. He's a hunchback, and he's horrid [9].

Завдяки проведеному аналізу, можемо зазначити що у романі переважають безпосередньо оцінні слова, що становить 74%. Відповідно до цього, похідно-оцінні слова становлять 26% у художньому тексті.

У процесі аналізу було здійснено поділ безпосередньо оцінних та похідно-оцінних слів за позитивною та негативною емотивно-конотацією. У результаті здійсненого аналізу встановлено, що негативні конотації становлять значно більшу кількість, ніж позитивні, а саме 63% становить негативні емотивно-оцінні конотації, а позитивні емотивно-оцінні – 37%.

Різноманітність способів вираження емоцій у художній літературі зумовлює різноманітні підходи до вивчення поняття емотивності та невід'ємної від неї категорії оцінності, дослідження яких залишається актуальним завданням лінгвостилістики. Проведене дослідження робить певний внесок у розробку загальної теорії аналізу емотивно-оцінної лексики та сприяють сприяють глибшому розумінню особливостей емотивно-оцінних складових у контексті художнього дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабенко Л. Г. Лингвистический анализ художественного текста. М. : Флинта Наука, 2005. 496 с.
2. Бернетт Ф. Г. «Тесмничий сад». Переклад Н. Римської. URL : <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=8360>.
3. Брандес М.П. Стилистика текста. Теоретический курс: Учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. М. : Прогресс-Традиция; ИНФА-М, 2004. 416 с.
4. Водяха А.А. Эмоциональная картина мира: реализация эмоционального кода. Acta Linguistica. 2007. № 2. С. 25-33.

5. Зайцева Е. И. Разновидности художественной речи в произведениях английских писателей. Исследования молодых ученых. Вестник ВолГУ. Серия 9. Выпуск 7. Волгоград: ВолГУ, 2008. С. 29-35.
6. Зотова А. Б. К вопросу о соотношении категорий «Эмоциональность», «Эмотивность», «Экспрессивность». Известия ВГПУ. 2010. №6. С.14-17.
7. Кабирова Г. У. Оценка как языковой концепт. Актуальные вопросы филологических наук: материалы междунар. науч. конф. (г. Чита, ноябрь 2011 г.). Чита, Издательство Молодой ученый, 2011. С. 85–87.
8. Burnett Frances Hodgson 'The Secret Garden'. URL : <https://www.gutenberg.org/files/113/113-h/113-h.htm>. 24

Лучко Руслана

Науковий керівник – викл. Головацька Юлія

ВАЖЛИВІСТЬ ВЖИВАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У СУЧАСНОМУ МЕДІА-ДИСКУРСІ

Фемінітиви – група морфологічних одиниць, маркованих граматичним жіночим родом, альтернативних або парних аналогічним одиницям чоловічого роду, що утворює здебільшого стилістично забарвлений прошарок словникового складу, сфера вжитку якого часто перебуває за межами літературного мовлення. В українському мовознавстві фемінітивами традиційно називають лексичну групу іменників спільного роду, що становлять шар експресивно-оцінної лексики.

Протягом багатьох століть жінка була обмежена певною сферою, жінка не працювала, та займалась хатніми справами та сім'єю. В Конституції України закріплено, що жінки та чоловіки мають рівні права. Тобто, жінка має можливість працювати там, де їй заманеться, де вона бачить можливості та розвиток. Жінки почали займати посади, які раніше посідали лише чоловіки. Новий український правопис фіксує ті моменти, які внутрішньо притаманні самій мові, але раніше ігнорувалися. Наприклад, фемінітиви. В українській мові є категорія роду іменника, тому для більшості занять можна утворити як чоловічу, так і жіночу форму (виняток складають професії, позбавлені категорії роду – суддя, бариста тощо, та нечисленні випадки, коли чоловіча і жіноча форми позначають різні професії – друкар і друкарка, швець і швачка). Авраменко зазначав, що подібним займається не правопис, і що це проблема лексикології, але правопис потрібен саме для того, щоб нормувати подібні речі [2]. Однак, в той час як у живій українській мові активно використовують назви низько-кваліфікованих чи низько-оплачуваних професій в жіночому роді (прибиральниця, кухарка, домогосподарка, покоївка, манікюрниця, офіціантка), такі слова як професор, ректор, науковець на думку супротивників фемінітивів, звучать “нестатусно”, а назва чоловічого роду звучить компетентніше, авторитетніше і без емоційних конотацій [3, с.375].

Сьогодні в наукових колах спостерігається значна зацікавленість гендерною тематикою. Як за кордоном, так і в Україні, гендерні аспекти досліджуються в найрізноманітніших сферах людської життєдіяльності, також до них відносяться фемінітиви. Перед науковцями проблема вивчення гендерної ситуації в сучасному українському суспільстві постає особливо гостро. Особливе місце посідають медіа-дискурси, які віддзеркалюють і водночас формують гендерну картину в суспільстві. Саме мас-медіа належить ключова роль у здатності трансформування гендерного мислення суспільства. Таким чином, дослідження гендерного аспекту ЗМІ заслуговує нині особливої уваги. Проблема фемінізованих назв не є суто лінгвістичною, найбільшою мірою вона пов'язана безумовно з перекладом з різних мов. В українській мові явище фемінізації чоловічих назв професій не простежується у великому масштабі. Вчені стверджують, що відсутність жіночого роду в багатьох іменників цієї категорії пояснюється не мовними факторами, а соціальними та історичними чинниками. Для цього потрібен час, він зможе визначити, які лексико-граматичні інновації стануть нормативними, а які вийдуть з ужитку [3, с.378]. Найкращим матеріалом для дослідження будь-яких змін у мові є засоби масової інформації, адже цей сектор найшвидше реагує на ці мовні зміни. Фемінізація назви посад та титулів вже давно мала б стати узусом у повсякденному житті. Сьогодні в українській